

Hyvät tiimityötaidot ja toimivan tiimin merkitys varhaiskasvatuksessa

Kandidaatintutkielma

Laatijat:
Anni Lähteenlahti
Heidi Levänen

16.4.2025
Rauma

Kandidatutkielma

Oppiaine: ROKL 0724 Kandidaatin tutkielma

Tekijät: Anni Lähteenlahti & Heidi Levänen

Otsikko: Hyvät tiimityötaidot ja toimivan tiimin merkitys varhaiskasvatuksessa

Ohjaaja: yliopistonlehtori Melasalmi Anitta

Sivumäärä: 24 sivua

Päivämäärä: 16.4.2025

Tiivistelmä

Tämän integratiivisen kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli selvittää mitä ovat hyvät tiimityötaidot, ja mikä on tiimityön merkitys varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa toimitaan aina tiimeissä. Oma tutkimushalumme tiimityötä kohtaan oli suuri tulevina varhaiskasvatuksen opettajina, koska haluamme itse luoda tulevaisuudessa toimivan varhaiskasvatuksen tiimin. Teoreettisen viitekehyksen mukaan toimiva tiimityö edellyttää aktiivista ja systemaattista kehittämistä. Jokaisen tiimin jäsenen tulee osallistua aktiivisesti tiimin kehittämiseen. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lasten kehitystä ja hyvinvointia, ja tarjota lapsille erilaisia tutkimisen ja oppimisen mahdollisuuksia.

Kirjallisuuskatsauksemme toteutettiin integratiivisena kirjallisuuskatsauksena, jonka avulla pystyimme kuvaamaan varhaiskasvatuksessa olevia asiantiloja ja tutkimaan niitä syvällisemmin. Loimme hakusuunnitelman, jossa määritimme sisäänotto- ja poissulkukriteerit, joiden avulla valitsimme tutkimukseemme aineiston. Aineistomme kerättiin kahdesta eri tiedonhakukannasta (ERIC ja Education Source Ultimate), sekä kahdesta eri tieteellisestä lehdestä (Early Years ja Teacher and Teaching Education).

Tutkimustulokset osoittivat että, tietyt luonteenpiirteet kuten kiltteys, rehellisyys ja kärsivällisyys edistävät toimivaa tiimityötä ja kuuluvat hyviin tiimityötaitoihin. Toimivassa tiimissä työskentely on helppoa ja vaivatonta. Hyvästä työtiimistä saa energiaa ja se vaikuttaa myös omaan vapaa-aikaan. Tulokset osoittivat että, toimivan tiimin vaikutukset ovat laaja-alaisia. Tuloksista selvisi miten, toimimaton tiimi lisää kasvattajien motivaation puutetta ja lisää väsymystä. Pystyimme tulosten perusteella tekemään johtopäätöksen siitä, että toimiva tiimityö vaatii paljon aikaa muovautuakseen koko tiimiä palvelevaksi kokonaisuudeksi. Jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia miten toimiva tiimityö vaikuttaa lapsiin ja heidän kokonaisvaltaiseen hyvinvointiinsa varhaiskasvatuksessa.

Avainsanat: tiimityö, tiimityötaidot, tiimityö varhaiskasvatuksessa, vuorovaikutustaidot

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Teoreettinen viitekehys	2
2.1	Moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa	2
2.2	Inkluusio kasvatustyössä	3
2.3	Yhteisopettajuus varhaiskasvatuksessa	4
2.4	Tiimityötaidot varhaiskasvatuksessa	4
3	Tutkimustehtävä ja tutkimusongelmat	6
4	Menetelmä	7
4.1	Integratiivinen kirjallisuuskatsaus	7
4.2	Tutkimusaineiston haku- ja analyysiprosessi	7
5	Tulokset	13
5.1	Hyvät tiimityötaidot	13
5.2	Tiimityön tärkeys varhaiskasvatuksessa	17
6	Pohdinta	21
7	Luotettavuus ja eettisyys	23
	Lähteet	25

1 Johdanto

On sanonta että, joukkue on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki. Varhaiskasvatuksen tiimiä voidaan hyvinkin verrata jalkapallojoukkueeseen. Mikään joukkue ei pysty pelaamaan laadukkaasti, ellei jokainen pelaaja toimi ennalta sovittuun tapaan. Ahonen (2023) kirjassaan toteaa, ettei opettaja yksin pysty olemaan vastuussa koko tiimin toiminnasta vain jokaisella tiimin jäsenellä tulee olla selkeä ja yhtenäinen visio tiimin toiminnasta ja toimintatavoista. Myös sitoutuminen yhteisesti suunniteltuihin ja päätettyihin asioihin on laadukkaan tiimityön toimivuuden edellytys.

Laadukasta varhaiskasvatusta luodaan yhdessä yhtenä tiiminä. Tiiminä luodut varhaiskasvatussuunnitelmaa tukevat yhteiset tavoitteet ja toimintakulttuuri edistää arvoperustaa ja lapsen oppimiskäsityksen toteutumista (Opetushallitus [OPH], 2022). Varhaiskasvatussuunnitelma kuvaa päiväkotia yhteisönä. Yhteisönä jossa, lapset ja päiväkodin henkilöstö oppivat toinen toisiltaan. Ja yhteisönä, jossa on tilaa jokaisen niin lasten kuin henkilöstönkin ajatuksille ja mielipiteille (OPH, 2022).

Toimiva tiimityö koostuu monista eri osista, niin henkilöstön arjen työskentelyn sujuvuudesta kuin tiimityötaitoista yhteisen työskentelyn laatua tukemassa tai heikentämässä. Toimivaan tiimityöhön vaikuttaa useita eri taitoja ja piirteitä, näitä ovat Heiskasen (2022) mukaan luottamus, kunnioitus, arvostus, kannustus ja positiivinen puhetapa. Tutkimuksemme tuloksissa voimme havaita samoilla luonteenpiirteillä olevan vaikutusta toimivaan tiimityöhön varhaiskasvatuksessa.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on integratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla kuvata mitä ovat hyvät tiimityötaidot, ja mitä on tiimityön merkitys varhaiskasvatuksessa. Tulokset osoittavat, miten erilaiset luonteenpiirteet luetaan hyviin tiimityötaitoihin ja niiden merkityksen tiimityön toimivuudessa. Lisäksi tuloksissa korostuu ajan antaminen tiimityön kehittymiselle toimivaksi kokonaisuudeksi. Nostamme myös, esille tulos osiossa tiimityötä heikentäviä tekijöitä.

Aihe on tärkeä tutkittavaksi koska, varhaiskasvatuksessa työskennellään aina tiimeissä ja tiimin toimivuudella on iso merkitys niin lapsiin kuin koko työyhteisöön. Haluamme tulevaisuuden varhaiskasvatuksen opettajina luoda toimivan tiimin.

2 Teoreettinen viitekehys

Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten varhaiskasvatuksen laadun luomisessa ja varmistamisessa. Heidän tehtävänä on tukea lasten kehitystä ja hyvinvointia, tarjota oppimisen ja tutkimisen mahdollisuuksia sekä edistää merkityksellistä ja kestävää vuorovaikutusta. Varhaiskasvattajat eivät työskentele yleisesti näiden tavoitteiden saavuttamiseksi yksin, vaan tiimeissä, joissa vastuu lapsiryhmästä jaetaan. (Oberhuemer ym., 2023)

Kansallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (OPH, 2022) mukaan varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jossa pedagogiikka on keskiössä. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja tärkeää lapsen kasvun ja oppimisen polun kannalta. Varhaiskasvatuksen tehtäviin kuuluu muun muassa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen, lasten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, syrjinnän ehkäiseminen sekä huoltajien tukeminen kasvatusyössään. (Opetushallitus, 2023)

Suomalaisen varhaiskasvatuksen yksi suurimmista arvoperustoista on luoda lapsiryhmään ja päiväkotiyhteisöön toimintakulttuuri, joka edistää kaikkien, niin lasten kuin aikuisten yhdenvertaisuutta, osallisuutta sekä tasa-arvoa (OPH, 2022). Jotta jokaista osallistava laadukas varhaiskasvatus pystytään luomaan, tulee osallisuutta edistäviä toimintatapoja tietoisesti kehittää (OPH, 2022). Karilan ja Kupilan (2023) mukaan suomalaisessa varhaiskasvatuksessa tiimityötä pidetään tärkeänä periaatteena ja keskeisenä tavoitteena., samalla keskusteluissa nousee kuitenkin tiimityöstä esiin ristiriitoja, joita voidaan ratkoa erityisesti selkeyttämällä eri ammattiryhmien rooleja ja vastuualueita.

2.1 Moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Moniammatillisuus on eri ammattikuntien näkökulmien ja voimavarojen jakamista yhdessä. Tämä nähdään erilaisten verkostojen yhteistoimintana, verkostot ja ryhmät vaihtelevat työskenneltävän kohteen mukaan (Mönkkönen, 2019). Karilan (2008) mukaan ammatillisuus on monimuotoista ja monitahoista, johon sisältyy sosio-kulttuurisia, poliittiseen päätöksentekoon ja kansalliseen päätöksentekoon liittyviä kysymyksiä, sekä kysymyksiä

liittyen työyhteisöihin ja työyhteisöiden yksilöihin. Laadukas vuorovaikutus on ensiarvoisen tärkeää moniammatillisessa työskentelyssä (Mönkkönen, 2019). Ihanteellisessa ammatillisuudessa on edustettuna länsimainen näkemys, jossa korostetaan tasa-arvoa ja vastavuoroista suhdetta eri ammattilaisten ja heidän kumppaniensa välillä (Karila, 2008). Päiväkotien moniammatillisuus on voimavarana laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamisessa, kun henkilöstön koulutus ja osaaminen hyödynnetään kokonaisvaltaisesti ja eri roolit, vastuut sekä tehtävät toteutuvat selkeästi ja tarkoituksenmukaisesti (OPH, 2022). Moniammatillisuus tai monialainen yhteistyö, termejä on monia. Myös nämä termit mielletään hyvin erilaisiksi käytännössä. Jotkut pitävät oman tiimin viikoittaista palaveriä moniammatillisena yhteistyönä, kun taas jotkut saattavat ajatella, että vain esimerkiksi varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa pidettävä palaveri on monialaista yhteistyötä (Määttä & Rantala, 2022). Tässä tutkimuksessa käsitteellä moniammatillisuus ymmärretään olevan juuri oman tiimin sisällä tapahtuvaa yhteistyötä, jokainen tiimin jäsen on ammattilainen ja antaa näin ollen merkittävää näkökulmaa asioihin.

2.2 Inklusio kasvatustyössä

Inklusiivisessä toiminnassa toiminta suunnitellaan kaikille lapsille, korostamatta erityistä tukea tarvitsevia (Hermanfors, 2017). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Vasu) (OPH, 2022) kerrotaan, kuinka toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana toimii inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa jokainen lapsi voi kehittyä omana yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Vasu (OPH, 2022) korostaa inklusiivisen toimintakulttuurin merkitystä lasten osallisuuden ja oppimisen edistämiseksi. Vasu (OPH, 2022) korostaa inklusiivisen toimintakulttuurin merkitystä, lasten osallisuuden ja oppimisen edistämiseksi. Lisäksi Vasun (OPH, 2022) arvopohjassa nähdään inklusion vastaavan kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jotta voimme toteuttaa inklusiivista varhaiskasvatusta, edellyttää se laadukasta pedagogista ja erityispedagogista osaamista ja toimintaa, sekä henkilöstön sitoutumista inklusion periaatteisiin (OPH, 2022).

Varhaiskasvatuksessa inklusiivisuus on monitahoinen kokonaisuus, johon ei liity ainoastaan se, missä varhaiskasvatusta järjestetään tai miten lähipalveluperiaatetta toteutetaan, vaan varhaiskasvatuksen inklusiivisuuteen kytkeytyy myös laajemmin siihen millaisessa ympäristössä ja millaisilla periaatteilla varhaiskasvatusta ylipäätään järjestetään (Heiskanen ym., 2021). Inklusion toteutuminen käytännössä tapahtuu silloin, kun varhaiskasvatuksen

kaikki lapset saavat laadukasta varhaiskasvatusta, joka perustuu inklusion periaatteisiin, varhaiskasvatuksen ammattilainen valitsee käytettävät menetelmät siten, että ne tukevat ja vahvistavat inklusion keskeisiä arvoja (Viljamaa & Viitala 2022).

2.3 Yhteisopettajuus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatus tunnetaan tiimissä toimimisesta ja yhteisopettajuudesta. Onnistunut yhteisopettajuus on hyvin luontevaa ja koko tiimille sujuvaa. Onnistunutta yhteisopettajuutta voi myös kuvailla luontevaksi, sujuvaksi ja tiiviiksi muodostuneeksi yhteistyöksi, jossa opettajuus jakautuu tasa-arvoisesti opettajien kesken (Louhela-Risteelä & Viljamaa 2022). Sirkko ja kollegoiden (2020) tutkimukseen osallistuneet opettajat kertoivat yhteisopettajuuteen vaikuttavan yhteensopivuus oman työparin kanssa. Sanapari ”sopivat kemiat” nousi esiin useaan otteeseen tutkimuksessa. Tutkijat kuitenkin korostavat, että ei tule sekoittaa sopivuutta samankaltaisuuteen (Sirkko ym., 2020).

Yhteisopettajuus sujuakseen hyvin edellyttää Louhela-Risteelä ja Viljamaan (2022) mukaan opettajien tutustumista toisiinsa, lapsiryhmään, sekä yhteistä suunnittelua ja asioihin paneutumista. Alkuvaiheessa yhteisopettajuuteen oppiminen vaatii enemmän aikaa (Louhela-Risteelä & Viljamaa 2022).

2.4 Tiimityötaidot varhaiskasvatuksessa

Toimiva tiimi ei synny hetkessä. Tiimin toimivuus voi viedä paljonkin aikaa, kun puolestaan joissain tapauksissa tiimiin muodostuu yhteinen sävel nopeasti. Tiimityössä ihmiskemioiden yhteensopivuus on tärkeää. Henkilökemioihin on usein helppo vedota, mikäli tiimityö on toimimatonta. Kuitenkin tiimityö vaatii aktiivista ja systemaattista työtä toimiakseen. Tiimin henkilökunnan tulee panostaa omaan henkilökohtaiseen kehittymiseen ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa henkilökemioista huolimatta (Heiskanen, 2022).

Tiimillä tulee olla yhtenäinen linja ja samankaltaisia näkemyksiä asioista. Paljon eriävät näkemykset voivat aiheuttaa ristiriitoja ja luoda tiimin toiminnalle epäjohtonmukaisen toimintatavan, tämä vaikuttaa paljon niin ryhmän lapsiin, kuin henkilökuntaan (Heiskanen, 2022). Tiimityö nostaa aina tunteita pintaan ihmisessä, tämä vaikuttaa tiimityön toimivuuteen. Tunteet vaikuttavat omaan mielialaan, käyttäytymiseen ja asenteeseen. Omien tunteiden hyvä hallinta ja käsittely korostuu tiimityötä tehdessä (Heiskanen, 2022). Tiimityössä on tärkeää ylläpitää työtyytyväisyyttä ylläpitäviä tunteita kuten, esimerkiksi. tyytyväisyys, levollisuus,

tyyneys ja rentous (Heiskanen, 2022). Nämä tunteet ovat työssäjaksamisen kannalta hyvin merkityksellisiä.

Jotta lapsi saa varhaiskasvatuksessa tarvitsemansa tuen, on toimiva tiimityö edellytys sille (Heiskanen, 2022). Heiskanen (2022) painottaa juuri tiimin yhteistyön toimivuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Toimiva tiimityö on ehdottomasti monien osien summa. Toimivaan tiimityöhön vaikuttavia taitoja tai piirteitä ovat luottamus, kunnioitus, arvostus, kannustus ja positiivinen puhetapa (Heiskanen, 2022). Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa opettajat toimivat tiimin pedagogisina johtajina (OPH,2022). Tiimin pedagogiseen johtajuuteen kuuluu toiminnan arviointi, suunnittelu ja toiminnan toteutumisen varmistaminen peilaten varhaiskasvatuslaissa asetettuihin lakeihin ja säädöksiin (Heiskanen, 2022).

Vuorovaikutustaidot, vuorovaikutusosaaminen ja yhteistyötaidot

Varhaiskasvatuksessa toimitaan tiimeissä, on tärkeää, että tiimin eri jäsenet tulevat toimeen keskenään, kyeten vuorovaikuttamaan keskenään. Ahosen (2017) mukaan vuorovaikutusosaaminen on osa laajempaa työelämän kehittämiseen liittyvää keskustelua. Sujuva vuorovaikutus on ensiarvoisen tärkeää. Vuorovaikutusosaaminen on *substanssi- ja prosessiosaamista*. *Substanssiosaamisen* perusta hankitaan koulutuksessa ja se vahvistuu työkokemuksen kautta. *Prosessiosaaminen* on taito viedä prosesseja eteenpäin ja tehdä ne näkyviksi (Mönkkönen, 2019).

Ahonen (2017) painottaa *me henkeä*, jonka vahvistaminen johtaa laadukkaampaan vuorovaikutukseen. Ahonen korostaa erityisesti sitä, kuinka tärkeää on, että ryhmän jokainen aikuinen sitoutuu avoimeen ja myönteiseen vuorovaikutuskulttuuriin. Tiimin yhteishengen tuleekin panostaa. *Me-hengen* ylläpitäminen vaati niin esimieheltä kuin tiimin jäseniltäkin panostusta vuorovaikutustaitoihin ja niiden erilaisiin harjoitteisiin (Ahonen, 2017).

Laadukkaat vuorovaikutustilanteet eivät ole vain tiimipalavereita, vaan vuorovaikutustilanteisiin kuuluvat myös arjen kiireisimmät hetket. Aron (2018) mukaan yhteistyön sujuvuuden kannalta luottamus on tärkeässä roolissa, luottamuksen rakentaminen ei ole nopea prosessi, vaan sen vahvistumiseksi tarvitaan hyviä yhteistyökokemuksia (Aro, 2018).

3 Tutkimustehtävä ja tutkimusongelmat

Kirjallisuuskatsauksessa kartoitamme varhaiskasvatuksen tiimityöstä tehtyjä tutkimuksia. Tutkimuksemme tarkoituksena on erityisesti selvittää millaisia tiimityötaitoja varhaiskasvatuksen opettajan olisi hyvä omata toimivan tiimityön toteuttamiseksi. Lisäksi kartoitamme minkä kaltaisia merkityksiä hyvällä tiimityöllä varhaiskasvatuksessa on.

1. Mitä ovat hyvät tiimityötaidot?
2. Mikä on tiimityön merkitys varhaiskasvatuksessa?

4 Menetelmä

Tässä osiossa esittelemme tämän tutkimuksen toteutuksen prosessin. Ensin määrittelemme lyhyesti integratiivisen kirjallisuuskatsausmenetelmän, jonka jälkeen selostamme tämän tutkimuksen kirjallisuuden hakemisprosessin. Lopuksi ennen Tulos-osiota esittelemme analyysiprosessin myötä tutkimusaineistoksi valikoituneet tutkimusartikkelit.

4.1 Integratiivinen kirjallisuuskatsaus

Integratiivinen kirjallisuuskatsaus (engl. integrative review) on traditionaalinen ja osin kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Integratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla pystyimme kuvaamaan tutkimusongelmaamme vertaisarvioituilla tutkimuksilla (Vilka, 2023). Tutkimuksessamme toimme esille myös niitä asioita, joita ei ole vielä aikaisemmillä tutkimuksilla pystytty vastaamaan. Tutkimuksessamme otimme aineistoksi laadullisia- ja määrällisiä tutkimuksia, eli tekemämme havainnot pohjautuivat teoreettisiin lähtökohtiin ja empiirisiin havaintoihin. Valitsimme tutkimustavaksemme integratiivisen kirjallisuuskatsauksen koska, integratiivinen kirjallisuuskatsaus ei seulo tutkimusaineisto yhtä tarkasti, kuin systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja se sallii tutkimusaineistoksi sekä laadullisin, että määrällisin menetelmin tehnyt tutkimuksen analyysiksi (Vilka, 2023).

4.2 Tutkimusaineiston haku- ja analyysiprosessi

Tiedonhakukannoiksi valikoituivat ERIC tiedonhakukanta ja Education Source Ultimate tiedonhakukanta, sekä myöhemmin lisähaun muodossa Early Years-lehti sekä Teaching and Teacher Education-lehti. Aluksi testasimme mitkä hakusanat tuottavat tulosta ja missä sanajärjestyksessä tietoa kannattaa hakea. Suoritimme hakuja kahdesta hakukoneesta, ERIC ja Education Source Ultimate. Käytimme hakusanoja ”Teamwork AND Early Childhood Education”. Kieleksi asetimme englanti ja suomi. Muita asetuksia, joita asetimme, olivat ”vertaisarvioitu” tai ”peer reviewed” hakukannan mukaan. Dokumentin tyyppiä tai ”document type” hakukannan mukaan asetimme ”academic journal”.

Tuloksia ERIC:sta tuli yhteensä 50. Toisena hakusanana käytimme ”Pedagogical leadership AND Early Childhood Education”, josta tuloksia tuli 26.

Ensimmäisen karsinnan jälkeen suoritimme lisähaun. Lisähaun suoritimme Early Years lehdestä. Tästä hakukoneesta haimme yhdistelmällä Early childhood education (abstract)

AND teamwork skills AND teacher leadership AND team dynamics AND effective teamwork AND team leadership AND working in teams.

Suoritimme toisen lisähaun Teaching and Teacher Education lehdestä. Tässä käytimme hakusanoina Teamwork in early childhood education AND Teamwork (keyword). Taulukossa 1 sivulla 8 on kuvattuna tietokannat sekä lehdet, joista haimme artikkelit sekä hakusanat, joita käytimme. Taulukossa 2 sivulla 9. vastaavasti on kuvattuna, mitä sisään- ja poissulkukriteerejä käytimme.

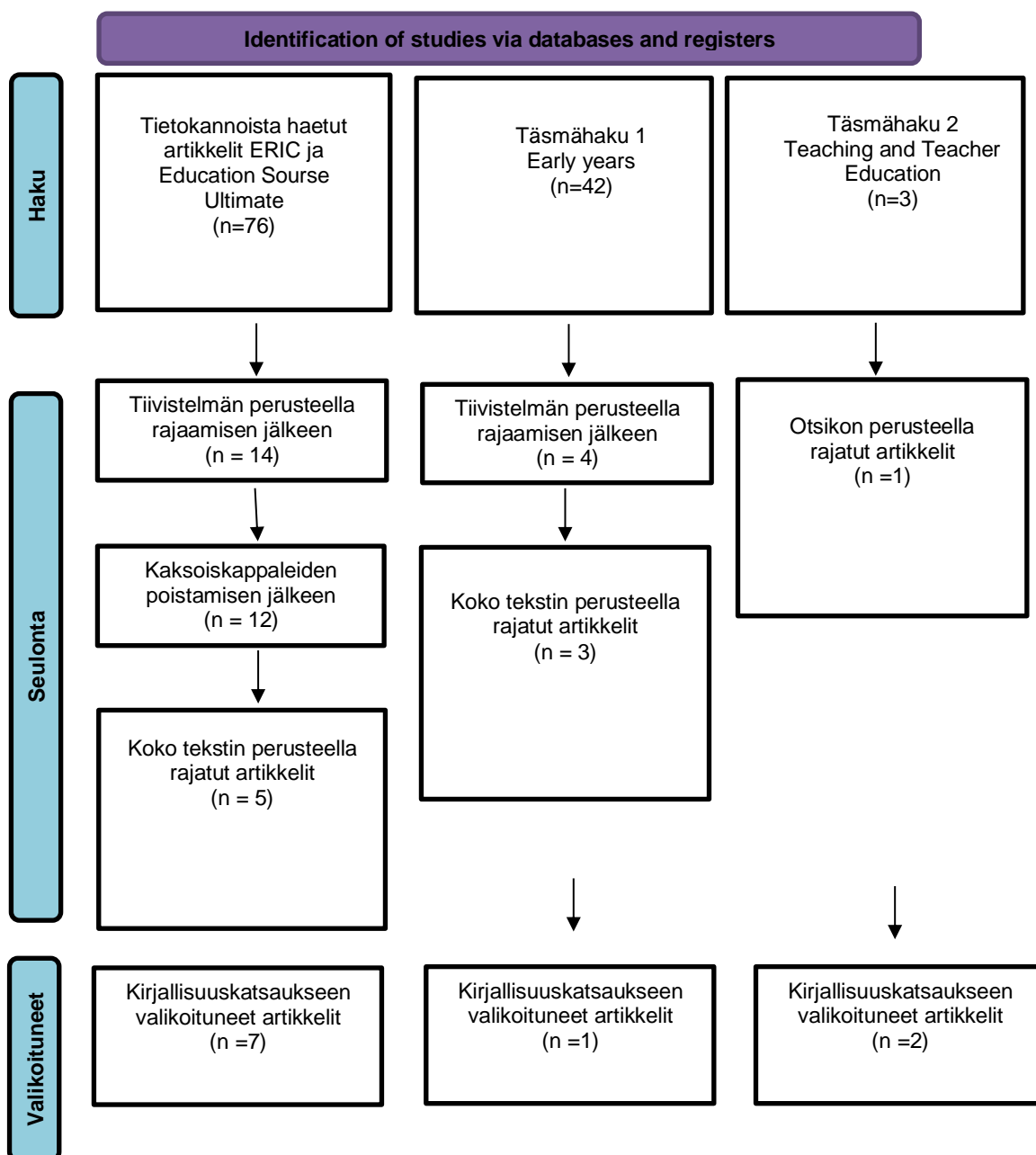
Taulukko 1. Tiedonhakukannat ja hakulausekkeet

Tietokanta	Hakulausekkeet
ERIC	Pedagogical leadership AND early childhood education Teamwork AND early childhood education
Education Source Ultimate	Teamwork AND early childhood education
Early years	Early childhood education (abstract) AND teamwork skills AND teacher leadership AND team dynamics AND effective teamwork AND team leadership AND working in teams
Teaching and Teacher Education	Teamwork in early childhood education AND Teamwork (keyword)

Taulukko 2. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Kielenä suomi ja englanti	Muut kielet kuin suomi ja englanti
Kokoteksti saatavilla	Ei kokotekstiä saatavilla
Artikkeli tulee olla vertaisarvioitu	Artikkeli ei ole vertaisarvioitu
Artikkeli tulee olla ilmaiseksi saatavilla	Maksullinen artikkeli
Sisään otetaan vain tutkimuksia, jotka ovat julkaistu 2019–2024 vuonna	Poissuljetaan artikkelit, jotka ovat julkaistu ennen vuotta 2019
Tietokantana ERIC ja Education Source Ultimate, Early Years	Tietokantana muut kuin ERIC tai Education Source Ultimate
Sisään otetaan vain artikkelit, jotka ovat relevantteja tutkimuskysymyksiä tarkastellen	Poissuljetaan artikkelit, jotka eivät ole relevantteja tutkimuskysymyksiä tarkastellen
	Poissuljetaan opinnäyte-, kandi- ja gradutyöt
	Poissuljetaan kirjat

Taulukko 3. Prisma-Flow kaavio

Olemme kuvanneet aineistojen haun PRIMA flow kaavion avulla. Kuten PRISMA flow kaaviosta taulukossa 3 sivulla 10 tulee esiin, suoritimme tietokanta haun käyttäen ERIC ja Education Source Ultimatea. Näistä saimme tulokseksi yhteensä 76 artikkelia. Tiivistelmän perusteella rajasimme 52 artikkelia pois ja meille jäi 14 artikkelia, jonka jälkeen poistimme kaksoiskappaleet. Kaksoiskappaleiden rajaamisen jälkeen meille jäi 12 artikkelia, jotka jaoimme keskenämme. Lopulta koko tekstin perusteella rajasimme pois 5 artikkelia, jolloin tutkimusaineistoksi valikoitui 7 artikkelia. Tämä ei kuitenkaan ollut vielä riittävä määrä tutkimusaineistoa, joten suoritimme lisähaun.

Täsmähaku 1 suoritettiin lehteen Early Years. Tästä lehdestä saimme hakutulokseksi 42 artikkelia. Ensin rajasimme artikkeleja pois tiivistelmän perusteella. Rajasimme tiivistelmän perusteella 38 artikkelia pois ja jäljelle jäi 4. Luimme artikkelit ja koko tekstin perusteella rajasimme 3 artikkelia pois, jolloin meille jäi tästä lisähausta 1 artikkeli tutkimusaineistoksi. Tässä vaiheessa meillä oli valikoituneita tutkimusaineistoja yhteensä 8, joka ei ollut vielä riittävä määrä. Suoritimme lisähaun 2.

Täsmähaku 2 suoritettiin Teaching and Teacher Education lehteen. Tästä hausta saimme tulokseksi 3 artikkelia. Otsikon perusteella rajasimme näistä suoraan 1 pois, jäljelle jäi 2 artikkelia. Luimme molemmat molemmat artikkelit ja molemmat artikkelit valikoituivat tutkimusaineistoksi. Näin saimme tutkimusaineistoksi yhteensä 10 artikkelia. Näistä 10 artikkelista koostui tutkimusaineistomme taulukossa 4, sivulla 12.

Taulukko 4. Valikoitu tutkimusaineisto

Tekijä(t)	Artikkeli	Julkaisu	Maa	Vuosi
Heikka J., Hyttinen T., Kettukangas T., Pitkäniemi H.	Distributed pedagogical leadership and teacher leadership in early childhood education contexts	International Journal of Leadership in Education	Suomi	2019
Hostettler Schärer, J.	Professionalization in early childhood education: how do educators craft their work?	Early Years An International Research Journal	Kanada	2024
Nolan A., Robertson N., Bussey K.	The 'it' factor: expectations of 'good' early childhood teachers in Australia	Early Years An International Research Journal	Australia	2024
Haslip M., Donaldson L.	How Early Childhood Educators Resolve Workplace Challenges Using Character Strengths and Model Character for Children in the Process.	Early Childhood Education Journal	Yhdysvallat	2020
Ranta S., Harju-Luukkainen H., Kahila S., Korkeaniemi E.	"At worst it leads to madness." A phenomenographic approach on how early childhood education professionals experience emotions in teamwork.	Nordic Early Childhood Educational Research	Suomi	2022
McFarland L., Bull R., Cumming T., Wong S.	Workplace Bullying in Early Childhood Education Settings: Prevalence and Protective Factors	International Journal of Early Childhood	Australia	2022
Äikäs A., Pesonen H., Heiskanen N., Syrjämäki M., Aavikko L., Viljamaa E.	Approaches to Collaboration and Support in Early Childhood Education and Care in Finland: Professionals' Narratives	European Journal of Special Needs Education	Suomi	2022
Fonsén E., Soukainen U.	Sustainable Pedagogical Leadership in Finnish Early Childhood Education (ECE): An Evaluation by ECE Professionals	Early Childhood Education Journal	Suomi	2019
Jardí A., Webster R., Petrenas C., Puigdemívol I.	Building successful partnerships between teaching assistants and teachers: Which interpersonal factors matter?	Teaching and Teacher Education	Espanja	2021
Melasalmi A., Husu J.	Shared professional agency in Early Childhood Education: An in-depth study of three teams	Teaching and Teacher Education	Suomi	2019

5 Tulokset

Tässä osiossa esittelemme tutkimuksemme tulokset tutkimuskysymyksittäin. Tulokset ovat koottu 10:stä tarkkaan aineistoksi valikoiduista tutkimuksista, jotka on koottu taulukossa 4 sivulla 12. Ensimmäiseksi tarkastelemme hyviä tiimityötaitoja tutkimusartikkelien pohjalta. Tämän jälkeen tarkastelemme, miten tutkimusaineisto vastaa toiseen tutkimuskysymykseemme tiimityön tärkeydestä varhaiskasvatuksessa.

5.1 Hyvät tiimityötaidot

Nolan ja kollegat (2024) kuvasivat tutkimuksessaan asenteiden ja taitojen välistä yhteyttä esittelemällä mallin nimeltä (*The interconnection between dispositions and skills*). Mallin ytimessä olivat henkilökohtaiset ominaisuudet (*Personal Dispositions*), joita ympäröivät kolme keskeistä osa-aluetta: tehtäväkohtaiset taidot (*Task directed skills*), vastuullisuustaidot (*Responsiveness skills*) ja tiimityötaidot (*Teamwork skills*) (Nolan ym., 2024). Nolanin ja kollegoiden asenteiden ja taitojen välisen yhteyden malli on havainnollistettu taulukossa 5 sivulla 13.

Taulukko 5. Asenteiden ja taitojen välinen yhteys

Asenteiden ja taitojen välinen yhteys
(The interconnection between dispositions and skills)
Henkilökohtaiset ominaisuudet
(Personal Dispositions)
Tehtäväkohtaiset taidot
(Task directed skills)
Vastuullisuustaidot
(Responsiveness skills)
Tiimityötaidot
(Teamwork skills)

Nolanin ja kollegoiden (2024) tutkimuksessa korostui, että taitavalla opettajalla on vahvat tiimityötaidot. Heidän tutkimuksensa perusteella yksi keskeisimmistä taidoista on yhteistyökyvykyys, joka näkyy opettajan halukkuutena yhteistyöhön, esimerkiksi aktiivisena keskusteluna tiimin kanssa. Hyvä tiimissä toimiva henkilö on utelias, esittää kysymyksiä tiimilleen, pyytää palautetta ja reflektoi saamiaan näkemyksiä (Nolan ym., 2024). Itsevarmuus omassa työssä ja tekemisessä korostuu tiimityössä ja sitä pidetään tärkeänä osana tiimityötaitoja (Nolan ym., 2024).

Taulukko 6. Hyödylliset luonteenpiirteet varhaiskasvatuksen tiimissä

Hyödylliset luonteenpiirteet varhaiskasvatuksen tiimissä

Haslip ja Donaldson (2020) mukaan:

Ystävällisyys

Johtajuus

Reiluus

Toivo

Sinnikkyys

Nöyryys

Kiitollisuus

Harkintakyky

Hengellisyys

Rehellisyys

Oppimisen rakkaus

Itsehillintä

Anteeksianto

Luovuus

Kärsivällisyys

Näkökulma

Kauneuden ja erinomaisuuden arvostus

Tiimityö

Rohkeus

Haslip ja Donaldson (2020) tutkimuksessaan kuvailivat luonteenpiirteitä, joista on hyötyä tiimityössä ja etenkin sen haasteissa. Luonteenpiirteinä tutkimuksessa nousivat esille: ystävällisyys, johtajuus, reiluus, toivo, sinnikkyys, nöyryys, kiitollisuus, harkintakyky, hengellisyys, rehellisyys, oppimisen rakkaus, itsehillintä, anteeksianto, luovuus, kärsivällisyys, näkökulma, kauneuden ja erinomaisuuden arvostus, tiimityö ja rohkeus. Nämä luonteenpiirteet ovat havainnollistettu taulukossa 6 sivulla 14. Myös Melasalmi ja Husu (2019) tutkimuksessaan nostivat esille joustavuuden tiimissä. Tutkimuksen rakenteellisissa rajoitteissa nousi esille, miten usein kasvattajat juurtuvat vanhoihin tapoihin ja tiukkoihin normeihin ja tämä rajoittaa kasvattajien joustavuutta (Melasalmi & Husu, 2019).

Kiltteyttä käytettiin luonteenpiirteenä laajasti erilaisten haasteiden ratkaisuun. Kuitenkaan kiltteyttä ei oltu tutkimuksessa (2020) käytetty yksinään luonteenpiirteenä vain, lähes aina sen kanssa yhdistettiin jokin muu luonteenpiirre. Reiluus nousi esille kun, puhuttiin työkavereiden välisistä haasteista. Reiluus luonteenpiirteenä auttoi, kun puhutaan tiimityön näkökulmasta. Tiimityötaitoissa oleellisessa osassa on myös, kiitollisuus. Kiitollisuus omaa tiimiä, kollegaa ja työkaveria kohtaan oli tutkimuksessa osana. Tuloksista tuli selville, että kiitollisuuden

näyttäminen ja sen tunteminen omaa tiimiä kohtaan osoittaa hyviä tiimityötaitoja.

Hengellisyys nousi esille oman työssä jaksamisen kannalta. Hengellisyys ja meditaatio voi parantaa opettajien työssä jaksamista. Tämä auttaa vähentämään turhautumista ja negatiivisia tunteita tiimiä kohtaan (Haslip & Donaldson, 2020.)

Luottamus omaan tiimiin korostui Hostettler Schärer:in (2024) tutkimuksessa. Hostettler Schärer (2024) kertoi miten, luottamus omaan tiimiin edistää toimivaa tiimityötä. Äikäs ja kollegat (2023) tutkimuksessaan kuvailivat, miten hyviin tiimityötaitoihin kuuluu luottamus toiseen, avoin keskustelu ja oman ammattitaidon jakaminen muille tiimissä edistää toimivaa tiimityötä. Oman ammattitaidon jakamista muiden tiimin jäsenten kanssa pidettiin hyvänä tiimityötaitona osata (Äikäs ym., 2023). Myös Jardí (2021) tutkimuksessaan nosti esiin luottamuksen olevan oleellinen osa hyviä tiimityötaitoja. Melasalmi ja Husu (2019) nostivat myös muiden tutkijoiden lailla esiin luottamuksen omiin tiiminjäseniin. Kuitenkin Melasalmi ja Husu lähestyivät asiaa eri tavalla. He havaitsivat tutkimuksessaan, miten luottamuksen puute omiin tiimin jäseniin johtui yleensä, siitä jos tiimin jäsenten toimintatapa tai toimintaperiaatteet eivät kohdanneet omien periaatteiden tai tapojen mukaisesti (Melasalmi & Husu, 2019).

Hyviin tiimityötaitoihin Hostettler Schärer:in (2024) tutkimuksessa kuuluu vuorovaikutus oman tiimin kanssa. Hyvällä ja toimivalla vuorovaikutuksella pystytään takaamaan toimivaksi kaikki arkiset tehtävät kuten esimerkiksi, työvuorojen suunnittelu (Hostettler Schärer (2024)). Hostettler Schärer:in tutkimuksessa nousi esiin, kuinka opettajilla on usein toiveena tehdä vain aamuvuoroja, ja ryhmän muut jäsenet hoitaisivat iltavuorot. Hostettler Schärer (2024) kuvaili tutkimuksessaan, miten työvuorojen jakaminen tasaisesti jokaiselle tiimin jäsenelle lisää tiimin toimivuutta. Tutkimuksesta voidaan tulkita miten, joustavuus ja yhteistyö kuku oman tiimin kanssa kuuluu hyviin tiimityötaitoihin. Ymmärrys omia tiimiläisiä kohtaan luetellaan hyväksi taidoksi hallita kun, työskennellään tiimissä (Hostettler Schärer, 2024).

Pedagogisen johtajuuden taitoa tarvitaan varhaiskasvatuksen tiimityössä. Fonsen (2019) tutkimuksesta selvisi miten korkeamman koulutuksen omaavat esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajat omistavat vahvan pedagogisen johtajuuden taidon. Ihmiset jotka, omaavat vahvan pedagogisen johtajuuden taidon osaavat katsoa kokonaiskuvaa paremmin ja organisoida ryhmää. Pedagogisen johtajuuden taito lisää kriittisyyttä pedagogista toimintaa kohtaan (Fonsen, 2019).

Jardí ja kollegat (2021) nostivat tutkimuksessaan esille, kuinka tiimityö vaatii aikaa toimiakseen. Toimiva tiimityö ei synny hetkessä, vaan se vaatii aikaa muovautuakseen toimivaksi ja kaikkia palvelevaksi kokonaisuudeksi. (2021) tutkimuksessa selvisi miten, toimiva tiimi on usein se tiimi joka, on pysynyt vuosia samana ja on saanut aikaa kehittyä toimivaksi. Myös Melasalmi ja Husu (2019) nostivat tutkimuksessaan esille, kuinka tiimityö ja tiimin dynamiikka vaativat aikaa. He havaitsivat tutkimuksessaan, miten työpari, jonka kanssa on työskennellyt jo pitemmän aikaa, on usein toimivampi, tämä tukee ajatusta, siitä että tiimi vaatii aikaa, jotta se on toimiva (Melasalmi & Husu, 2019).

Melasalmi ja Husu (2019) nostivat esiin kasvattajien yhteiset asenteet henkilökohtaisten, ammatillisten ja rakenteellisestien tekijöiden kautta. Henkilökohtaiset tekijät varhaiskasvatuksen tiimissä liittyivät kasvattajien itsetuntemukseen, kun puolestaan ammatilliset tekijät fokusoituivat pedagogiikkaan, vuorovaikutukseen ja huolenpitoon. Rakenteelliset tekijät sisälsivät organisaation normit, tottumukset, sekä resurssit (Melasalmi & Husu, 2019). Tutkimuksessa nostettiin henkilökohtaisten asenteiden näkökulmasta esille itsearviointi, tunteiden säätely ja lapsilähtöisyys, jotka ovat tärkeitä tiimityötaitoja juuri varhaiskasvatuksessa (Melasalmi & Husu, 2019).

5.2 Tiimityön tärkeys varhaiskasvatuksessa

Rannan ja kollegoiden (2022) tutkimuksessa nostettiin laajasti esille tiimityön haasteita ja hyötyjä. Tutkimuksessa aineisto kerättiin käyttämällä Warr (2012) affektiivinen ympyräviitekehystä, jolla kerättiin tietoa, mitä eri tunteita tiimityöstä nousee pinnalle. Tutkimuksessa todetaan, että tiimi on joko toimiva tai toimimaton ja tiimityön toimivuuteen vaikuttavat useat eri tekijät. (Ranta 2022)

Seuraavassa taulukossa taulukko 7. esitämme poimintoja Rannan ja kollegoiden (2022) artikkelin perusteella, millaista työskentely on toimivassa ja toimimattomassa tiimissä.

Taulukko 7. Toimiva – ja toimimaton tiimi

Toimivassa tiimissä (*Functional team*):

Työskentely on helppoa ja vaivatonta

Työnkuvat ovat selkeitä ja jokaisen panokseen voidaan luottaa

Koetaan positiivisia tunteita, kuten menestymiseen ja yhteisöllisyyteen liittyviä tunteita

Hyvästä työporukasta saa energiaa, vaikutus myös vapaa-aikaan

Toiminta on rohkaisevaa ja ratkaisukeskeistä

Työskentely on mielekästä

Ei jäädä yksin ongelmien kanssa

Toimimattomassa tiimissä (*Non-functional team*):

Pienetkin asiat saavat aikaan negatiivisia tunteita ja ovat työntekijälle taakka Uuvuttava, jonka takia negatiivisia tunteita syntyy

Alhaisempi motivaatio työtä kohtaan, muutokset tiimissä, ammatin lopetussuunnitelmia ja väsymystä

Saa aikaan turhautumisen ja ahdistuksen tunteita

Työnkuvat eivät ole selkeitä ja vastuu ei jakaudu tasan

Negatiiviset tunteet ovat vallassa ja positiiviset tunteet ja kokemukset ovat vain lyhytaikaisia

Joudutaan varautumaan konflikteihin muiden työntekijöiden kanssa

Työ aiheuttaa uupumista, joka heijastuu myös työn ulkopuolelle

Rannan ja kollegoiden (2022) artikkelissa oli myös nostettavissa esiin tiimityön laatuun vaikuttavia tekijöitä, jotka olemme nostaneet esille taulukossa 8.

Taulukko 8. Tiimityön laatuun vaikuttavia heikentäviä tekijöitä

Tiimityön laatua vaikuttavia heikentäviä tekijöitä:

Työntekijöiden vaihtelevuus

Jatkuva kiire

Henkilöstöpula

Osaamisen puute

Ongelmat henkilöstörakenteessa

Arvoristiriidat

Ihmisten välinen kemia/henkilökemiat

Ammattien välinen arvostus

Koulutuksen puute tiimissä

Ohjauksen tuen puute

Oman työnkuvan tunnistaminen

Artikkelissaan Hostettler Schärer (2024) kertoo, kuinka onnistuakseen tiimityö vaatii jäseniltään jaettua ymmärrystä. Työtovereiden kanssa vuorovaikutuksessa ollessaan yksilöt luovat yhteisen ymmärryksen edistymisestä ja tavoitteistaan. Osallistuneet kasvattajat kertoivat ratkaisseensa pieniä ongelmia ja väärinkäsityksiä epävirallisissa päivittäisissä keskusteluissa sekä käyttäneensä satunnaisia työajan jälkeisiä tiimipalavereja suurempien ongelmien ratkaisemiseen.

Artikkelissaan Hostettler Schärer (2024) kertoo, kuinka onnistuakseen tiimityö vaatii jäseniltään jaettua ymmärrystä. Työkavereidensa kanssa vuorovaikutuksessa ollessaan yksilöt luovat yhteisen ymmärryksen edistymisestäään ja tavoitteistaan. Tutkimukseen osallistuneet kasvattajat kertoivat, kuinka he ratkaisevat pieniä väärinkäsityksiä epävirallisissa päivittäisissä keskusteluissa, jonka lisäksi he käyttävät satunnaisesti työajan jälkeisiä tiimipalavereja suurempien ongelmien ratkaisemiseksi. Artikkelissaan Hostettler Schärer tuo esille, kuinka varhaiskasvatuksen ammatillisen kehityksen kannalta on tärkeää, että suoritetaan yhteistyötä kaikkien henkilöstön jäsenten kanssa.

Äikäksen ja kollegoiden (2023) artikkelissa nostetaan esille vastaajien kertomuksia. Kertomuksista on luettavissa, kuinka asiantuntemuksen, tiedon hyödyntämisen ja tietoisuuden omista taidoista ja vahvuuksista sekä niiden vahvistamisen olivat läsnä. Kertomuksissa ehdotetaan, että kun tiimissä varhaiskasvatuksen ammattilaisilla ja muilla tiimiläisillä on

osaamista, lapsen tilannekin näyttäytyy toimivana. Artikkelissa varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaaminen, muiden aikuisten asiantuntijuus ja riittävä koulutus olivat merkityksellisiä toimivaan käytäntöön. Esille nousivat tiimityön sujuvuuden kannalta pedagogisen tietoisuus ja hyvä työskentely, henkilöstön ammattiosaaminen, osaamisen jakaminen muiden kanssa. Artikkelissa myös nostettiin esille, kuinka hyvä ja toimiva yhteistyö sekä tiimin sisällä, että muiden yhteistyötahojen kanssa on kaksijakoinen: Siitä on tukea sekä lapsille, että ammattilaisille. (Äikäs ym., 2023)

Heidän artikkelissaan nousivat esille vastaajien vastaukset koko tiimin yhteistyön ja ymmärtämisen tärkeydestä, sujuvasta yhteistyöstä ja esihenkilön saatavuudesta. Tiimin toimivuus auttaa ratkaisemaan ongelmia ja toimimaan lasten parhaaksi.

McFarland ja kollegat (2022) artikkelissa käsitellään työpaikkakiusaamista. Artikkelin tuloksissa nousee esille, kuinka positiivinen tiimityö on estävänä tekijänä työpaikkakiusaamisen estämiselle. Tiimityössä arvioitiin organisaation yhteisiä tukemisen ja yhteistyön normeja, jotta saavutettaisiin molemminpuolinen hyöty. Tämä sisälsi esimerkiksi "olemme yhdessä" -asenteen, yhteistyön, keskinäisen tuen ja tiedon jakamisen, joka pienensi mahdollisuutta kuulua kiusattujen ryhmään.

Heikka ja kollegat (2019) käsittelevät artikkelissaan pedagogista johtajuutta. Artikkelissa nostetaan esille, kuinka opettajan rooli pedagogisena johtajana nähdään joko tiimiä vahvistavana tai heikentävänä tekijänä. Artikkelissa nostetaan esille opettajien sitoutumisen tärkeys, mitä tulee tiimin pedagogiseen kehittymiseen.

Yksittäisten asioiden hallinta ja organisointi nähtiin avainasemassa tiimin toimivuuden kannalta. Stressiä ja sekavuutta tiimissä nähtiin aiheutuvan tilanteissa, joissa opettajan kyvyttömyys organisoida tiimityötä ja hallita omia tehtäviä vallitsi.

Artikkelissa tulosten mukaan johtajat ovat kertoneet, että tiimit, joissa opettajat toteuttivat pedagogista johtamista, edistettiin pedagogisten prosessien ja asioiden etenemistä.

Artikkelissa kerrotaan, opettajat keskimäärin kokevat johtajuusroolinsa vaativan aktiivista osallistumista tiimien kehittämiseen ja yhdessä parantamiseen. (Heikkala ym., 2019)

Jardí ja kollegat (2022) tuovat tutkimuksessaan, esille, että toimiakseen yhdessä samassa tilassa ammattilaisten täytyy tuntea olonsa mukavaksi toistensa kanssa. ”Yhteenkuuluvuus” (affinity) on erityisesti nostettu tutkimuksen vastaajien kesken huomioon. Tutkimuksessa osallistujat tuovat esille, kuinka yhteisymmärrys kehittyy ajan kuluessa. Yhteistyökykyinen ja tukeva asenne on kuvattu olevan oleellinen yhteenkuuluvuuden saavuttamiseksi. Tutkimuksessa esille nostetut teemat ja niiden alaotsikot ovat esiteltynä taulukossa 9.

Taulukko 9. Yhteenkuuluvuuden saavuttamisen kriteerit

Tuntee olonsa mukavaksi:
(Feeling at ease)

Yhteenkuuluvuus (affinity)

Avoin kommunikaatio (open communication)

Kuuluvuuden tunne (sense of belonging)

Ammatillinen yhteensopivuus (professional compatibility)

Autonomia (autonomy)

Tuntee olonsa tervetulleeksi (feeling welcome)

Luottamus:
(Trust)

Ammatillisten odotusten täyttäminen (Fulfilment of professional expectations)

Avoin viestintä (open communication)

Työskentely tiiminä (working as a team)

Luontainen (inherent)

Kunnioitus ja arvostus:
(respect and value)

Annettu rooli (Role attributed)

Ihmisten välinen kohtelu (Interpersonal treatment)

6 Pohdinta

Tässä kirjallisuuskatsauksessa tarkastelimme hyviä tiimityötaitoja ja tiimityön merkitystä varhaiskasvatuksessa, ja sitä miten ne ilmenivät eri tutkimuksissa. Tulokset ja aiempi tieto osoittivat että, tiimityö vaatii aikaa toimiakseen. Aiemman tiedon mukaan toimiva tiimityö vaatii aktiivista ja systemaattista työtä toimiakseen (Heiskanen, 2022). Myös tulokset osoittivat, miten tiimityö ei rakennu hetkessä ja itsestään, vaan toimiva tiimityö vaatii aikaa toimiakseen. Jardí ja kollegat (2022) kertoivat ettei toimiva tiimityö synny hetkessä, vaan se vaatii aikaa, jotta se palvelee jokaista tiimin jäsentä. Tiimityön tärkeydessä tuloksissamme nousi esille yhteenkuuluvuus Jardí ja kollegat (2022), ja tähän liittyy vahvasti myös avoin kommunikaatio.

Toimivassa tiimissä opettajalla on vahva pedagogisen johtajan rooli (Heikka ym., 2019), positiivisella tiimityöllä voidaan ehkäistä työpaikkakiusaamista (McFarland ym., 2022), jaetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta (Jardí ym., 2022), arvostetaan koko tiimin panosta (Äikäs ym., 2023), ollaan tietoisia omista haasteista (Ranta ym. 2022) ja jaetaan yhteistä ymmärrystä (Hostettler Schärer 2024).

Tuloksista selvisi miten, Haslip ja Donaldson (2020) nostivat omassa tutkimuksessa esille hyödyllisiä luonteenpiirteitä varhaiskasvatuksen tiimissä. Näihin lukeutuivat muun muassa ystävällisyys, anteeksianto, kärsivällisyys, itsehillintä ja kiitollisuus. Myös teoreettisen viitekehyksen kirjallisuus nosti esiin että, toimiva tiimityö on monien osien summa. Heiskanen (2022) nosti esille kirjassaan toimivaan tiimityöhön vaikuttavia taitoja ja luonteenpiirteitä olivat luottamus, kunnioitus, arvostus, kannustus ja positiivinen puhetapa. Tulososiossa myös, Schärer (2024) ja Jardí (2021) korostivat luottamusta luonteenpiirteenä hyvänä tiimityötaitona. Luottamus oli havaittavissa aiemmissä kirjallisuuksissa myös tärkeänä tiimityötaitona tiimityön toimivuuden kannalta.

Tutkimustamme rajoitti tiimityön ja sen laatuun vaikuttavien tekijöiden tutkimusten suppeus. Lukuun ottamatta Melasalmi & Husu (2019) ja Jardí ja kollegat (2021), lähes jokaisessa tutkimukseen valikoidussa tutkimuksessa tiimityön merkitys ja sen laatuun vaikuttavat tekijät kasvattajien kesken nousivat esille vain sivuseikkana. Moni aineistoksi ei kelpuutettu artikkeli käsitteli ja tutki tiimityön toimivuutta ja sen vaikutusta lapsiin, mutta henkilöstön keskinäinen

yhteistyö ja yhteistyön toimivuuden tarkastelu jäivät niistä usein ulkopuolelle. Kirjallisuuden puolella esimerkiksi Heiskanen (2022) käsitteli juuri tiimin toimivuutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä aikuisten keskuudessa.

Jatkotutkimusehdotuksena tiimityön toimivuutta voitaisiin tarkastella lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osalta. Kuten Heiskanen (2022) aiemman teoreettisen taustan mukaan toteaa, on toimiva tiimityö edellytys lasten tuen tarpeiden kokonaisvaltaiselle huomioimiselle.

Teoreettinen tausta nosti esille, miten toimiva tiimityö vaatii aktiivista ja systemaattista kehittämistä toimiakseen (Heiskanen, 2022). Tiimityön toimivuuden vaikutusta lapsiin voitaisiin tutkia esimerkiksi pitkäaikais- tutkimuksella, jossa kohteena olisi varhaiskasvatuksen lapsiryhmä ja tiimi. Tiimissä korostettaisiin juuri tiimin toimivuuden aktiivista ja systemaattista kehittämistä.

7 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksemme luotettavuus perustuu huolellisesti ja systemaattisesti tehtyyn taustatyöhön. Tutkimuksemme valikoidut artikkelit ovat tarkkaan valittuja ennalta määriteltyjen kriteerien perusteella, jotta voidaan varmistaa valittujen tutkimusten laatu ja relevanssi. Aineiston analyysi suoritettiin tarkasti ja läpinäkyvästi ja analyysimenetelmät kuvataan yksityiskohtaisesti ja analyysin tulokset esitetään selkeästi, jotta tutkimus olisi mahdollisimman toistettavissa. Luotettavuuden kannalta on meidän myös tärkeää olla tietoisia omista virheistämme, jotka voivat vaikuttaa aineiston analysointiin ja arviointiin. Tuloksia kirjoittaessa on tärkeä ottaa huomioon erilaiset lähestymistavat, jotta voi saada mahdollisimman kattavan kuvan tutkittavasta aiheesta. PRISMA flow kaavion avulla pyrimme kuvaamaan mahdollisimman ymmärrettävästi ja läpinäkyvästi hakuprosessimme.

Tutkimusaineistojen haussa lisäsimme kielen rajauksiin suomen ja englannin. Tämän teimme siitä syystä, että nämä ovat kielet, jotka ymmärrämme. Tämä kuitenkin saattoi johtaa siihen, että joutuimme poissulkemaan jotakin tutkimuksemme kannalta relevanttia tietoa. Tutkimuksen suoritti myös kaksi tutkijaa, jolloin pystyimme vuorottelemaan ja jakamaan työtä, keskustelemaan artikkeleista.

TENK (2023) mukaan hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että kunnioitetaan muiden tekemiä tutkimuksia viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisesti, näin muiden tekemille tutkimuksille annetaan niiden ansaitsema arvo ja huomioidaan niiden merkitys omassa työssä ja tutkimustuloksien julkaisemisessa. Tutkimuksiin on viitattu APA7 viittaustyyliä käyttäen.

Tässä tutkielmassa suoritimme aineistohaun tieteellisistä tietokannoista, ja hakusanat olivat tarkkaan valitut tutkimuskysymysten pohjalta. Aineiston analyysissa noudatimme tarkasti etukäteen määriteltyjä kriteerejä, jotta tutkimus olisi mahdollisimman toistettavissa. Aineistoa käsiteltäessä on tärkeää muistaa objektiivisuus ja läpinäkyvyys.

Kirjallisuuskatsauksessa tutkija itse määrittelee, vastaako löytyneet aineistot hänen tutkimuskysymyksiään. Siksi analyysi on tehtävä järjestelmällisesti ja huolellisesti. Aineiston käsitelimme Excel-tilin avulla, joka auttoi pitämään aineiston selkeänä ja järjesteltynä koko tutkimuksen ajan. Tutkimuksessamme esitetty uusi tieto perustuu aineiston analyysiin ja

alkuperäisiin lähteisiin on viitattu asianmukaisesti. Eettisyys kirjallisuuskatsauksessa on saavutettavissa, kunhan työskentelyn aikana pitää mielessä laadunarvioinnin, työskentelyn läpinäkyvyyden, luotettavuuden pyrkimyksen uuteen tietoon ja tiedon hyödynnettävyyteen katsauksessa ennalta määritetyllä tavalla (Vilkkä 2023).

Lähteet

Ahonen, L. (2023) *Tiimin voima varhaiskasvatuksessa*. PS Kustannus

Aro, A. 2018. Työilmapiiri kuntoon. Alma Talent.

Fonsén, E., & Soukainen, U. (2020). sustainable pedagogical leadership in Finnish early childhood education (ECE): An Evaluation by ECE Professionals. *Early Childhood Education Journal*, 48(2), 213–222.

Haslip, M. J., & Donaldson, L. (2021). How early childhood educators resolve workplace challenges using character strengths and model character for children in the process. *Early Childhood Education Journal*, 49(2), 337–348.

Heikka, J., Pitkäniemi, H., Kettukangas, T., & Hyttinen, T. (2021). Distributed pedagogical leadership and teacher leadership in early childhood education contexts. *International journal of leadership in education*, 24(3), 333-348.

Heiskanen, N., Syrjämäki M. (2022). *Pienet tuetut askeleet: Varhaiskasvatuksen uudistuva tuki ja kehittyvät käytännöt*. PS-Kustannus

Heiskanen, N., Neitola, M., Syrjämäki, M., Viljamaa, E., Nevala, P., Siipola, M., & Viitala, R. (2021). *Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa: Selvitys nykytilasta kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa sekä esitys kehityksen ja oppimisen tuen malliksi*. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja; No. 2021:13). Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hostettler Schärer, J. (2024). Professionalization in early childhood education: how do educators craft their work? *Early Years*, 44(3-4), 511-524.

Jardí Ferré, A., Webster, R., Petreñas, C., & Puigdelívol, I. (2021). Building successful partnerships between teaching assistants and teachers: Which interpersonal factors matter?

Kaisu Hermanfors. (2017). Inklusiivinen varhaiskasvatus – itsestäänselvääkö? *Kasvatus & Aika (Verkkolehti)*, 11(3).

Karila, K. (2008). A Finnish viewpoint on professionalism in early childhood education. *European Early Childhood Education Research Journal*, 16(2), 210–223.

Karila, K., & Kupila, P. (2023). Multi-professional teamwork in Finnish early childhood education and care. *International Journal of Child Care and Education Policy (Seoul)*, 17(1), 21–20.

Louhela-Risteelä V., Viljamaa E. Teoksessa Syrjämäki M., Heiskanen N. *Pienet tuetut askeleet: varhaiskasvatuksen uudistuva tuki ja kehittyvät käytännöt*. PS-kustannus.

- McFarland L., Bull R., Cumming T., & Wong S. (2024). workplace bullying in early childhood education settings: Prevalence and protective factors. *International Journal of Early Childhood*, 56(2), 189–210.
- Melasalmi, A., & Husu, J. (2019). Shared professional agency in early childhood education: An in-depth study of three teams. *Teaching and Teacher Education*, 84, 83-94.
- Määttä, P. & Rantala, A. (2022). *Tavallisen erityislapsen lapsi: Kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen yhdessä*. PS Kustannus
- Mönkkönen, K. Kekoni, T. Pehkonen, A. (2019) *Moniammatillinen yhteistyö: Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla*. Gaudeamus
- Nolan, A., Robertson, N., & Bussey, K. (2025). The ‘it’ factor: Expectations of ‘good’ early childhood teachers in Australia. *Early Years*, 45(1), 45-59.
- Oberhuemer, P., Riedel, B., Warnatsch, R., et al. (2023). Team concepts in ECEC: Potentials and challenges of heterogeneous staff teams. *ICEP*, 17, 23. <https://doi.org/10.1186/s40723-023-00127-2>
- Opetushallitus 2023. Mitä on Varhaiskasvatus. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus> (Luettu 19.1.2025)
- Ranta, S. (2023) *Näin johdat varhaiskasvatuksen tiimiä*. PS Kustannus
- Ranta, S., Harju-Luukkainen, H., Kahila, S., & Korkeaniemi, E. (2022) A phenomenographic approach on how early childhood education professionals experience emotions in teamwork. *Nordic Early Childhood Educational Research / Nordisk Barnehageforskning*, 19(3), 19–41.
- Ranta, S. & Uusiautti, S. (2022). Toimiva tiimityö onnistuneen varhaiskasvatuksen perustana. *Kasvatus*, 53(1), 79–85.
- Sirkko, R., Takala, M., Muukkonen, H. (2020). Yksin opettamisesta yhdessä opettamiseen: Onnistuneen yhteisopetuksen edellytykset. *Kasvatus & Aika*, 14(1), 26–43.
- Tuomi, J., Sarajärvi, A., & Tammi, kustantaja. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje. *Tutkimuseettinen neuvottelukunta*.
- Viljamaa E., Viitala R. Teoksessa Syrjämäki M., Heiskanen N. *Pienet tuetut askeleet: varhaiskasvatuksen uudistuva tuki ja kehittyvät käytännöt*. PS-kustannus.

Vilkka, H. (2023) *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*. Art House

Äikäs, A., Pesonen, H., Heiskanen, N., Syrjämäki, M., Aavikko, L., & Viljamaa, E. (2023). Approaches to collaboration and support in early childhood education and care in Finland: Professionals' Narratives. *European Journal of Special Needs Education*, 38(4), 528–542.